

An Introduction to

kanz Alhekma software

مرکز پژوهشی دائرة المعارف علوم عقلی اسلامی

موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

کنز الحکمة

مرکز پژوهشی

دائرة المعارف علوم عقلی اسلامی

والاستاذ

موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

مرکز پژوهش: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
پشتای الکترونیک: maarefi@qabas.net

صندوق پستی: ۳۷۴۹۵-۳۱۴
شماره تماس: ۰۲۵۱-۲۸۰۸۹۰۰

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فهرست

۲	مقدمه
۲	محتوا
۴	۱. طریقه نصب نرم افزار
۵	۲. نقل نرم افزار
۵	۳. نمای کلی نرم افزار
۵	۱.۳. نوار منو
۵	۲.۳. نوار ابزار
۶	۳.۳. برگزیده و تاریخچه
۷	۴.۳. نوار وضعیت
۷	۴. نمایش
۷	۱.۲. اصطلاح نامه
۷	۲.۲. فهرست ها
۱۰	۳.۲. نمایش متن کتاب ها
۱۲	۵. جست و جو و پژوهش
۱۲	۱.۵. جست و جوی ساده
۱۳	۲.۵. جست و جوی پیشرفته
۱۵	۳.۵. ترکیب نمایه ها
۱۵	۴.۵. ترکیب کلیدواژه ها
۱۵	۶. امکانات جانبی
۱۵	۱.۶. نمایش تصویری کتاب ها
۱۶	۲.۶. برداشت (کپی برداری)
۱۶	۳.۶. جست و جوی سریع

مقدمه

نرم افزار کنزالحکمة که به سفارش مرکز پژوهشی دائرةالمعارف علوم عقلی اسلامی وابسته به مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) تهیه گردیده، برنامه‌ای است با قابلیت‌های نمایشی و پژوهشی، که برای دستیابی آسان و سریع محققان علوم عقلی اسلامی به موضوعات مندرج در متون تخصصی و دست‌اول تدوین گردیده است.

کارکرد نمایشی این نرم افزار به دو صورت متنی و تصویری است؛ یعنی هر یک از منابع موجود در این نرم افزار به دو صورت تصویری (اسکن) و متنی می‌تواند در اختیار کاربران قرار گیرد.

این برنامه به محققان این امکان را می‌دهد که با جست‌وجو از طریق کلیدواژه‌ها، نمایه‌ها و چکیده‌های مطالب، به متن مطلوب خود دست یافته، آنها را گزینش نموده، سپس دسته‌بندی نمایند. مجموعه این قابلیت‌ها، باعث افزایش سرعت و دقت در امر پژوهش، نیز توانایی محقق در فهم محتوای منعکس شده در این متون می‌شود.

محتوا

یکی از ویژگی‌های مهم این نرم افزار امکان بهره‌گیری از محتواهای متفاوت در یک قالب نرم افزاری واحد است. با توجه به این ویژگی، پس از آماده‌شدن هر یک از

دستاوردهای مرکز که تناسب با این نرم افزار دارد، لوح فشرده جدیدی از آن عرضه می گردد. تاکنون ۶ لوح فشرده ذیل رونمایی شده است:

۱. کنز الحکمة (۱): معجم موضوعی شرح المواقف

مشتمل بر کتاب شرح المواقف و تعلیقه های آن، به همراه چکیده ها، نمایه ها و اصطلاح نامه علم کلام اسلامی.

۲. کنز الحکمة (۲): معجم موضوعی منابع منطقی

مشتمل بر چهارده منبع مهم علم منطق به همراه چکیده ها و نمایه ها و اصطلاح نامه علم منطق

۳. کنز الحکمة (۳): معجم موضوعی مجموعه مصنفات شیخ اشراق

مشتمل بر مجموعه مصنفات شیخ اشراق به همراه چکیده ها و نمایه ها و اصطلاح نامه فلسفه اشراق

۴. کنز الحکمة (۴): معجم موضوعی منابع منطقی

مشتمل بر ۲۱ منبع علم منطق به همراه نمایه ها و فهرست تفصیلی مطالب و اصطلاح نامه علم منطق

۵. کنز الحکمة (۵): معجم موضوعی منابع فلسفی

مشتمل بر ۳۵ منبع فلسفی به همراه نمایه‌ها، فهرست تفصیلی مطالب و اصطلاح‌نامه فلسفه اسلامی

۶. کنز الحکمة (۶): معجم موضوعی منابع کلامی

مشتمل بر ۱۲ منبع علم کلام به همراه نمایه‌ها، فهرست تفصیلی مطالب و اصطلاح‌نامه علم کلام اسلامی

به زودی لوح‌های فشرده دیگری با محتواهای متفاوت در زمینه علوم عقلی

اسلامی به علاقمندان ارائه خواهد شد.

این نرم‌افزار کاربردهای دیگری نیز می‌تواند داشته باشد که از جمله آنها،

بهره‌گیری از آن برای استفاده از نمایه‌های بر متن است، همچنین به عنوان کتابخانه

دیجیتالی (دارای متن و تصویر) نیز قابل استفاده است.

۱. **طریقه نصب نرم‌افزار**

با اجرای خودکار نرم‌افزار، صفحه خوش آمدگویی ظاهر شده، با کلیک بر گزینه بعدی

(در صورت پذیرفتن شرایط حقوقی و مالی نرم‌افزار)، نصب برنامه آغاز می‌شود.

۱۱. قفل نرم افزار

با وارد کردن شماره سریال، دستگاه، کدی را با عنوان کد سیستم در اختیار کاربر قرار می دهد. با استفاده از این دو شماره می توان از طریق سامانه پیام کوتاه، وب سایت و یا تلفن گویا نرم افزار را فعال کرد.

همچنین کاربر آن می تواند از طریق ثبت خودکار، تنها با وارد کردن شماره سریال برنامه و اتصال به اینترنت، برنامه را فعال کند.

۱۲. نمای کلی نرم افزار

۱.۱. نوار منو

مراد از نوار منو، نواری است که در بالای صفحه وجود دارد. (۱- شکل ۱) متوهای برنامه عبارت اند از: نمایش، پڑ و هش، دامنه، برگزیده ها، ابزارها و راهنما.

۲. نوار ابزار

نوار ابزار، در قسمت پایین نوار منو قرار دارد (۲- شکل ۱). در این نوار آپکون هایی جهت سرعت بخشیدن به دستیابی کاربر به قسمت های مختلف برنامه تعبیه شده است.

۱۳.۳. برگزیده و تاریخچه

در سمت چپ صفحه اصلی، پنجره برگزیده ها (۳- شکل ۱) و تاریخچه (۴- شکل ۱) قرار دارد که به طور پیش فرض پنهان (Hidden) است. در قسمت تاریخچه، سابقه صفحاتی که توسط کاربر مورد مشاهده قرار گرفته به صورت لینک هایی ذخیره می شود تا در صورت نیاز به مراجعه مجدد، به راحتی در دسترس محقق قرار گیرد.

شکل ۱

۴.۳. نوار وضعیت

در این نوار، ساعت و تاریخ و همچنین جلد و صفحه کتاب مورد مطالعه نمایش داده می شود. (۵- شکل ۱)

۴. نمایش

۱.۴. اصطلاحنامه

در این بخش، فهرست اصطلاحات به صورت درختی نشان داده شده و رابطه اعم و اخص بین اصطلاحات رعایت شده است. کاربر می تواند با راست کلیک کردن بر اصطلاح مورد نظر، مترادف ها، وابسته ها، تعریف و همچنین منبعی را که اصطلاح از آن اخذ شده را مشاهده نماید.

۲.۴. فهرست ها

۱.۲.۲. فهرست کتاب ها

فهرست کتاب ها از طریق منوی نمایش قابل فراخوانی است. نام کتاب ها با توجه به دامنه موجود در این فهرست نمایش داده می شود و با دابل کلیک بر روی آن، متن کتاب به نمایش در می آید. (۱- شکل ۲).

۲.۲.۴. فهرست چکیده‌ها و توصیفات

در این پنجره فهرست چکیده‌ها و توصیفات (فهرست‌های تفصیلی مطالب) کتاب مورد نظر قابل مشاهده است. قابلیت جست و جوی سریع و امکان ذخیره‌سازی از جمله امکانات این بخش است.

۳.۲.۴. فهرست نمایه‌ها

در این بخش فهرست نمایه‌ها با توجه به دامنه منتخب نمایش داده می‌شود. این پنجره دارای ۳ قسمت است: الف) فهرست نمایه‌های موجود به صورت الفبایی همراه با تعداد چکیده و توصیف‌های نمایه مربوطه (۲- شکل ۲)؛ ب) فهرست کتاب‌هایی که توصیف و یا چکیده‌های مربوطه را شامل می‌شوند (۳- شکل ۳)؛ ج) متن کامل توصیفات و یا چکیده‌های موجود در آن کتاب (۴- شکل ۴).

The screenshot shows a software window titled 'کنزالحکمة ۲ - سطح (پنجم)' with three main panels:

- Panel 1 (فهرست نمایه‌ها):** A table listing indices with columns for 'ردیف' (Rank), 'موضوع' (Subject), and 'تعداد' (Count).

ردیف	موضوع	تعداد
1	موضوع 11 این سطح 13	1
2	موضوع 11 این سطح 13	2
3	موضوع 11 این سطح 13	3
4	موضوع 11 این سطح 13	4
5	موضوع 11 این سطح 13	5
6	موضوع 11 این سطح 13	6
- Panel 2 (فهرست نمایه):** A table showing details for a selected index.

ردیف	موضوع	تعداد
92	موضوع 11	1
93	موضوع 11	2
94	موضوع 11	3
- Panel 3 (فهرست کتاب):** A table listing books.

ردیف	عنوان کتاب	تعداد
1	کتاب الف	1
2	کتاب ب	2
3	کتاب ج	3
4	کتاب د	4

شکل ۲

با انتخاب این گزینه می توان فهرست کلیدواژه ها را که شامل اصطلاحات و نمایه های مکمل است، مطابق با دامنه تعیین شده ملاحظه کرد (۱- شکل ۳). رنگ زمینه اصطلاحات با رنگ زمینه نمایه های مکمل متفاوت است و این امر تشخیص آنها را آسان کرده است.

The screenshot shows the 'کنزالحکمة' software interface. At the top, there is a search bar with the text 'فهرست کلیدواژه ها' and a 'دامنه' button. Below the search bar, there is a table with columns for 'کلیدواژه' (Keyword) and 'تعداد' (Count). The table contains the following data:

کلیدواژه	تعداد
فهرست کلیدواژه ها	130
فهرست کلیدواژه ها	499
فهرست کلیدواژه ها	140
فهرست کلیدواژه ها	191

Below the table, there is a section for 'فهرست کلیدواژه ها مرتبط' (Related Keywords) with a table containing the following data:

کلیدواژه	تعداد
فهرست کلیدواژه ها مرتبط	6
فهرست کلیدواژه ها مرتبط	1

The interface also includes a sidebar with a search bar and a 'دامنه' button. The bottom of the interface shows the status bar with the text 'تعداد کلیدواژه ها: 130' and 'تاریخ: 1391/10/17'.

شکل ۳

یکی از امکانات این بخش، تعیین دامنه کلیدواژه‌ها بر اساس نوع کلیدواژه است (۲- شکل ۳). با انتخاب یک کلیدواژه، فهرست کلیدواژه‌های مرتبط با آن (۳- شکل ۳)، و همچنین فهرست نمایه‌های مرتبط با آن (۴- شکل ۳)، نشان داده خواهد شد. با انتخاب هر نمایه آدرس‌های مربوط به آن در پنجره آدرس (۵- شکل ۳) نمایش داده می‌شود و با کلیک بر روی آدرس موردنظر، چکیده‌ها و توصیفات در پنجره فهرست چکیده‌ها (۶- شکل ۳) نمایان می‌شوند.

نکته: کلمات مترادف با کلیدواژه‌هایی که از نوع اصطلاح هستند با علامتی ویژه مشخص شده‌اند (۷- شکل ۳).

۱۳.۴. نمایش متن کتاب‌ها

کاربر می‌تواند با استفاده از نوار (شکل ۴) و یا از طریق فهرست کتاب‌ها، کتاب موردنظر خویش را انتخاب کند. در متن کتاب‌ها: آیات قرآن، احادیث، روایات، اشعار و عناوین بارنگی متمایز مشخص شده‌اند. همچنین پاورقی با فونتی کوچک‌تر از متن

شکل ۴

اصلی نشان داده شده است. در پایین پنجره نمایش کتاب متنی فهرست کلیدواژه‌ها و نمایه‌های متن؛ قرار دارد (شکل ۵) که با بردن نشانگر ماوس بر روی آن، نمایه‌ها و کلیدواژه‌های صفحه جاری به نمایش درمی‌آید. در مقابل هر کلیدواژه یا نمایه آدرس‌های متون مرتبط با آن نمایه یا کلیدواژه آمده است که در قالب عنوان کتاب، جلد و صفحه نشان داده می‌شود (شکل ۶). می‌توان یک نمایه یا کلیدواژه را با تمامی آدرس‌ها به حافظه منتقل و ذخیره کرد.

فهرست کلیدواژه شاخ و نمایه شاخ متن		
صفحه ۲۸۶ از ۵۸۲	تاریخ: ۱۳۸۹/۱۰/۲۷	ساعات: ۲۱:۲۶

شکل ۵

فهرست کلیدواژه شاخ متن		فهرست کلیدواژه شاخ متن	
ردیف	کلیدواژه	تعداد	فهرست آدرس شاخ کلیدواژه جاری
1	البرهان	188	المنار المنيرة/ صفحة 1 منظر 10 الى منظر 17
2	الناحر	6	المنار المنيرة/ صفحة 173 منظر 9 الى صفحة
3	الجدل	76	المنار المنيرة/ صفحة 172 منظر 1 الى منظر 1
4	الجدلي	7	المنار المنيرة/ صفحة 178 منظر 18 الى منظر
5	الخطبة	57	المنار المنيرة/ صفحة 150 منظر 14 الى منظر
6	السؤال	5	المنار المنيرة/ صفحة 147 منظر 10 الى منظر
7	السؤال التعليمي	6	المنار المنيرة/ صفحة 157 منظر 24 الى منظر
8	السؤال الجدلي	5	المنار المنيرة/ صفحة 147 منظر 26 الى منظر

شکل ۶

۵. جست و جو و پژوهش

۵.۱. جست و جوی ساده

در این نوع جست و جو، کاربرد عبارات مورد نظر خود را در متون و محتوای چکیده‌ها و توصیفات جست و جوی می‌کند و نتایج را با توجه به دامنه تعیین شده مشاهده می‌نماید.

نکته: جست و جو طبق فونت‌های عربی صورت می‌گیرد؛ بنابراین بین ئ، ی، و، ژ، ا، ا، ا، تفاوت وجود دارد.

نتایج جست و جو در دو پنجره نمایش داده می‌شود: در قسمت راست، عناوین کتاب‌ها و با انتخاب هر یک از کتاب‌ها، در پنجره سمت چپ، متون یافت‌شده، نمایش داده می‌شود (شکل ۷).

ردیف	آدرس	تعداد
1	شرح الخوفا / جلد 1	202
2	شرح الخوفا / جلد 2	100
3	شرح الخوفا / جلد 2	20
4	شرح الخوفا / جلد 2	57
5	شرح الخوفا / جلد 0	36
6	شرح الخوفا / جلد 6	144
7	شرح الخوفا / جلد 7	14
8	شرح الخوفا / جلد 8	103

شکل ۷

یادآوری: جست و جو تنها در محتوای کتاب های منشی امکان دارد و محتوای کتاب های تصویری چنین قابلیتی را ندارند.
شیوه نمایش نتایج حاصل از جست و جو در قسمت چکیده ها و توصیف ها، نیز به همین صورت است.

۱.۲.۵. جست و جوی پیشرفته

با انتخاب این گزینه امکانات متنوعی جهت سهولت در جست و جوی الفاظ و عبارات در محتوای کتب منشی موجود در دامنه، در اختیار کاربر قرار می گیرد. منوهای فرعی این بخش به قرار ذیل است:

۱.۲.۵.۱. منوی فرعی جست و جوی پیشرفته

در این قسمت کاربر می تواند چندین اصطلاح و عبارت را به طور هم زمان جست و جو نماید. همچنین در صورتی که کاربر بخواهد اصطلاحی را حذف کند کافی است با علامت دار کردن آن، گزینه «حذف از سبد» یا «تخلیه سبد» را انتخاب نماید (شکل ۸).

شکل ۸

۲.۲.۵. فهرست کلمات

این پنجره، فهرست کلمات کتب موجود در دامنه را در دسترس کاربر قرار می دهد در مقابل هر کلمه، تعداد تکرار آن کلمه در مجموع محتوای کتب فعال قابل مشاهده است (شکل ۹).

۳.۲.۵. گروه سازی

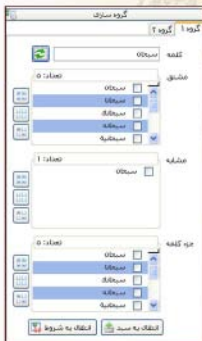
با استفاده از این قابلیت می توان فهرست های پویا و متنوعی از کلمات را که شامل مشتق، مشابه و جزء کلمه هستند، در حداکثر دو گروه جای داده و جست و جوی کامل تری را به انجام رساند (شکل ۱۰).

۴.۲.۵. شروط

کاربر می تواند یا در نظر گرفتن شروطی مانند وجود یا عدم وجود کلمه، میزان فاصله کلمات مورد جست و جو و ... عملیات یافتن نتایج را تسهیل نماید (شکل ۱۱).

شکل ۹

شکل ۱۰

شکل ۱۱

۱۴.۵. ترکیب کلیدواژه‌ها

با انتخاب این گزینه می‌توان چند کلیدواژه را از فهرست موجود انتخاب و به صورت‌های مختلف ترکیب و نتایج حاصل از آن را مشاهده کرد (شکل ۱۳).

۶. امکانات جانبی

۱.۶. نمایش تصویری کتاب‌ها

یکی از قابلیت‌های ویژه در برخی از نسخ

۱۳.۵. ترکیب نمایه‌ها

با استفاده از این قابلیت می‌توان چند نمایه را به صورت‌های مختلف ترکیب نمود و یا با انتخاب گزینه «کل نمایه‌ها» می‌توان تمامی نمایه‌ها را بدون در نظر گرفتن کلیدواژه خاصی مشاهده کرد (شکل ۱۲).

شکل ۱۲

شکل ۱۳

این نرم افزار، امکان مشاهده محتوای کتاب به صورت تصاویر اسکن شده است. کاربران می توانند با وارد کردن صفحات یا جلد مورد نظر، به راحتی به مطالب مورد نظر خود، دسترسی پیدا کنند.

نکته: در صفحات تصویری، استفاده از امکانات پژوهشی از جمله برداشت از متن و جست و جو در محتوای کتاب وجود ندارد و تنها امکان بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی در دسترس است.

۲.۶. برداشت (کپی برداری)

با کپی برداری و انتقال به حافظه موقت، می توان متن انتخابی را در برنامه های دیگر استفاده کرد. امکان کپی برداری برای کتب متنی، نتایج جست و جوهای ساده و پیشرفته، اصطلاح نامه، فهرست چکیده ها و توصیفات، فهرست نمایه ها، فهرست کلیدواژه ها، ترکیب نمایه ها و ترکیب کلیدواژه ها وجود دارد.

۳.۶. جست و جوی سریع

کاربر با استفاده از ماوس و رنگی کردن متن به راحتی می تواند عبارات مشابه با عبارات های انتخابی خود را بیابد.

